

Virányi Attila-életútinterjú

Készítette: Kovács László

A beszélgetés időpontja és helyszíne: 2022. december 14., Budapest

Szerkesztett, tömörített, kiegészített, lábjegyzetelt változat.

Kovács László:

Mikor és milyen társadalmi közegbe születél?

Virányi Attila:

Városi gyerek vagyok. Nagyváradon, 1951-ben, az Oroszlán havában születtem, méghozzá a Színház utcába, amelynek egyik sarka az EMKE¹ épülete volt. Ott volt a kávéház, ahol Adyék kitalálták a *Holnap*² antológiát, a másik oldalon meg a Pannónia szálloda és vendéglő. Átlósan szemben pedig a Szigligeti Színház³ állt, amely életünknek nagyon fontos pontja volt már óvodáskorunk óta.

Kovács László:

Hogyan?

Virányi Attila:

A Boda Boriska-féle zeneóvodában, ahová jártam, az évzáró ünnepségeket a Szigligeti Színház épületében rendezték. Ott találkozott először a hármas nagy csapat, az Orbán Bandi,⁴ aki hegedűt tanult, a Ráduly Béla,⁵ aki szintén hegedülni tanult, én meg blockflótén, furulyán és harmonikán játszottam. Bélucinak ott volt először alkalma dobolni egy kis pionírdobon, ami annyira megtetszett neki, hogy azt mondta, hogy soha többet nem akar hegedülni, csak dobolni. Még nem tudhattuk, hogy majd egyszer egy zenekarban leszünk.

Kovács László:

Milyen zenei hatások értek kisgyerekként?

Virányi Attila:

Az ötvenes évekről beszélünk. Volt egy nagy csöves rádiónk, ami aztán később Metropól együttes erősítőjévé is vált, és azon egyrészt a Magyar Rádió, a Kossuth és Petőfi

---

¹ EMKE, Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület, 1885-ben alapított kulturális egyesület.

²*Holnap*, nagyváradi irodalmi antológia volt.

³ Szigligeti Színház, Nagyvárad magyar színháza, 1900-ban alapították.

⁴ Orbán András (1952) gitáros, a Globus, majd a Metropól Group tagja.

⁵ Ráduly Béla (1948–1994) dobos, énekes, a Metropól Group tagja volt.

adók műsorai mentek. A hatvanas években aztán beindult a Szabad Európa⁶ és a Luxemburg Rádió.⁷

Kovács László:

Fogható volt a Luxemburg adása?

Virányi Attila:

Igen, nagyon jó minőségben jött. Érdekes módon a román biztonsági szervek nem is zavarták annyira, mint Magyarországon a magyar adásokat. Mi a román Szabad Európát is hallgattuk, és azt egy Cornel Chiriac⁸ nevű dzsesszzenész vezette, akinek nagyon jó műsorai voltak már a Román Rádióban is. Becsempészte már akkor a Beatlest,⁹ a Rolling Stonest,¹⁰ valamint a helyi együtteseket is, például a Phoenix¹¹-et, akik a normál műsorokban nem kaptak helyet. Disszidálása után egy nagyszerű pop- és rockzenei műsort vezetett, hetente kétszer, a Szabad Európán.

Kovács László:

Felmenőid között voltak zenészek?

Virányi Attila:

Szüleim tisztviselők, könyvelők voltak. El is döntöttem, hogy soha életemben nem akarok könyvelő lenni – utóbb a zenekar-vezetőségem miatt mégis rákényszerültem az efféle munkára. Édesanyám ágán tanítók, kántortanítók, iskolaigazgatók voltak, akik közül volt, aki kórust vezetett, és például nagymamám nagyszerűen zongorázott. Volt tehát egy zenei vonal, ahonnan valamit örökölhettem. Sajnos nagyapámat nem ismertem már meg, mert 1944-ben meghalt. Mire én kezdtem cseperedni, addigra már a zongoránkat is elvitte a román állam. Édesanyám nagy nehezen részletre egy kis harmonikát vett, és azt mondta, hogy ezen a hangszeren majd vertikálisan kell zongorázzak! Mint nagyon sokan abban az időben, blockflótén is játszottam. Aztán a hatvanas évek elején vettem kezembe egy barátom gitárját, és gyakorlatilag egy saját fogásrendet alakítottam ki a zongora és a billentyűsök harmóniavilágából. Ezért van az, hogy mai napig a gitáron egy pár akkordot olyan furcsán fogok le, mert úgy szoktam meg, de azt a zongorából vettem át.

Kovács László:

Hány éves voltál, amikor áttértél a gitárra?

Virányi Attila:

Ekkor ötödikes voltam, ez 1963 magasságában volt. Akkor indult be a twistőrület. Azzal szórakoztattuk az osztálytársainkat, hogy ezzel a barátommal, Ország Pállal, aki ügyes, erős és jóképű srác volt, és aki különben Los Angelesben egy híres ügyvéd lett, duóban meg

---

⁶ Szabad Európa Rádió, müncheni székhelyű rádióadó, a szocialista tömb országai irányuló propagandát sugárzott.

⁷ Radio Luxemburg, luxemburgi kereskedelmi rádióadó volt, könnyűzenei programja a hatvanas években Európa-szerte népszerű volt.

⁸ Cornel Chiriac (1941–1975) román újságíró, zenész és producer.

⁹ The Beatles, 1960–1970 között működött angol beategyüttes, a műfaj legnépszerűbb előadója volt.

¹⁰ The Rolling Stones, 1962-ben alapított, mind a mai napig működő angol rhythm and blues, majd rockegyüttes, műfajában az egyik legnépszerűbb előadó.

¹¹ Phoenix, román rockegyüttes, 1962-ben, Temesváron alapították.

trióban twisteket játszottunk. Becsempésztük az iskolába a hangszereket, és órák előtt vagy lyukasórában játszottunk, de volt, hogy valamely tanár beteg lett, és akkor nem volt más megoldás, mint hogy szórakoztassuk a közönséget, az osztálytársainkat, és akkor 1-2 twistet játszottunk.

Kovács László:

Innen hogyan vezetett el az utad a zenekar-alapításig?

Virányi Attila:

Ez egy aránylag logikus menet volt. Amikor gimnáziumba kerültem, akkor ugyanabba az épületbe kerültem vissza, ahol az óvodát is kezdtem. A színház mögött állt az Orsolya-rendi apácáknak az iskolája, ami a mi korunkban már egy koedukált és kommunista iskola volt. Több iskolazenekar is működött, többek között Orbán Bandi ott játszott a Glóbusz nevű együttesben. Ők kimondottan iskolazenekar voltak, tehát szombatoként táncestéket rendeztek. Az egyik osztálytársamnak, Vass Bélának volt egy zenekara. Az ő édesapja kultúrház-igazgató volt, aki felkért bennünket, hogy játsszunk náluk mint egy független, azaz nem iskolai zenekar. Ott kezdtem el játszani, 1966-ban. Ez nagyon jópofán ment, de ott feldolgozásokat játszottunk, tehát a mindennapi slágereket. Próbálgattuk abból a kis semmi gázsinkból meg gyári munkából összerakosgatni a felszerelést: hangszereket, erősítőt, mikrofont meg egy magnót. Ez volt a legfontosabb eszközünk! A román törvények alapján 1966 nyarán már dolgozhattam, és az iskolaszünetben így megvettem az első Tesla magnómat. Ez azért volt fontos, mert éjjelente ment a Luxemburg Rádió adása, és akkor ezt felvettük, és utána kibifláztuk a harmóniákat, a vonalvezetést. Aztán egy picit mindig áthangoltuk, áthangszereltük a számokat, ha lehetett. Próbáltunk egy kis kreativitást is belevinni, mert akkor még saját szerzeményeket nem lehetett játszani.

1968-ban történt, hogy ez a zenekar felbomlott. Mi pedig szerettünk volna már saját szerzeményeket játszani. Megismerkedtem Vajda Tiborral,¹² Elekes Csabával¹³ és Tomory Pállal.¹⁴ Eldöntöttük, hogy alapítunk egy új zenekart, ahol saját szerzeményeket is fogunk játszani. Ez az év más szempontból is roppant izgalmas volt számunkra, mert a Varsói Szerződés csapatai bevonultak Csehszlovákiába, de a románok nem. Akkor mi úgy éreztük, hogy valami kis engedés, tolerancia lesz ebből talán. 1971-ig úgy is nézett ki, addig egy picit nyitottabb volt a légkör. 1968. november 29-én először léptünk fel, mint Metropol együttes. A helyszínt ma Várad-Velence Kultúrközpontnak hívják, akkor egy szakszervezetimunkásklub volt. A koncert előtt anélkül, hogy a hatóságok engedélyét kértük volna, kiragasztottuk azt az ominózus plakátot, amelynek a tíz év múlva lefényképezett példánya elhíresült. A DVD-nk¹⁵ és a könyvünk¹⁶ borítóján is rajta van. Ez két szempontból is egyedülálló volt. Egyrészt addig Romániában senki ilyet ki nem mert írni, hogy beatkoncert. Másrészt azt akartuk, hogy angolosan is szóljon, de román legyen, ezért úgy írtuk ki, hogy „concert beat”. Ha szó szerint lefordítjuk románra, ez azt jelenti, hogy „részeg koncert”. Szóval emiatt is óriási cirkusz volt.

Kovács László:

Hogy emlékszel, mit játszottatok a bemutatkozó koncerten?

---

¹² Vajda Tibor (1950) énekes, a Metropol Group tagja volt.

¹³ Elekes Csaba (1954–1989) gitáros, a Metropol Group tagja volt.

¹⁴ Tomory Pál (1951) dobos, a Metropol Group tagja volt.

¹⁵ Metropol Group: Fél évszázad Erdély rockszínpadán, Moiras Records, KAR DVD 018, 2018.

¹⁶ Józsa Erika: *A Metropol-sztori*, Medium Kiadó, Sepsiszentgyörgy, 2003.

Virányi Attila:

Feldolgozásokat játszottunk, mint például The Rolling Stones-számokat meg a Hungáriától¹⁷ a *Csavard fel a szőnyeget* is, mert az egy óriási sláger volt akkor Nagyváradon. De voltak saját szerzeményeink is, mint például a *Péter bácsi táskája*, amelyik egy hosszabb lélegzetű mű volt. Mátza Gyula¹⁸ volt a szövegírónk, neki és Elekes Csabának volt egy elképzelése a *Páncélváros* című oratóriumról. Sajnos az egész oratóriumot soha nem sikerült egészében előadni, mert valahol a cenzúrákon mindig megbukott, de a külön-külön darabjait kivettük, mint például az *Üres tenyerek vagyona*, a *Ha valakiben hinni lehetne*, a *Ne neved ki az embereket* című számokat. Ezek a dalok hangzottak el, magyar nyelven, egyébként ez is probléma volt.

Kovács László:

Mikor jutottatok kijjebb a nagyváradai vonzaskörzetből?

Virányi Attila:

1971-ben két fontos dologtörtént. Egyfelől meghívtak bennünket a Siculus-fesztiválra,¹⁹ amely akkoriban indult Székelyudvarhelyen. Kicsit utánérzése volt a magyar táncdalfesztiválnak, több kategóriával, kimondott tánczene, beat és folk kategóriák voltak. A folk alatt ott inkább a „népszerű zenét” értették, beletartoztak a „politikailag korrektebb” előadások is, amilyenek Magyarországon a Gerilla²⁰ és egyebek voltak. A gálaműsort a román televízió közvetítette, rádiófelvételen készültek, tehát ez volt az első országos nyilvánosság előtti szereplésünk. Előtte különböző koncertjeink voltak Szatmárnémetiben, Nagykárolyban.

A fesztivál után volt egy tagcsere, mivel Tomory Pál úgy döntött, hogy dzsesszesebb zenét játszana, ugyanakkor Nagyváradon egy másik együttes felbomlott. Ott volt Ráduly Béla, őt én a nagyváradai strandon hallottam játszani. A strandszezon elején volt egy érdekes tradíció. Az egyik medencébe beengedték az embereket, egy lépcsőn le lehetett menni, és egy vagy két színpadot felépítettek, és játszottak a zenekarok. Egész május elsején majálisprogramot adtak elő, és én ott hallottam a Bélát. Nagyon tetszett, utána odamentem hozzá, bemutatkoztam. Egészen hazáig kísértem, akkor mondtam, hogy egy olyan zenekart szeretnénk, amelyik saját szerzeményekből él, fesztiválokra megy, és a zenélés a tagok fő tevékenysége.

Kovács László:

A strandon Béla milyen hangszeren játszott?

Virányi Attila:

Dobolt és énekelt. Egy Sugár Iván²¹ nevű úriember zenekarában volt. Ő kivándorolt Izraelbe, de most itt játszik a Royal Szállóban – bezárult a kör.

Kovács László:

A Siculus alapján elhívták másfelé is a zenekart?

Virányi Attila:

---

¹⁷ Hungária: 1967–1982 között működött, népszerű magyar rockegyüttes.

¹⁸ Mátza Gyula (1950–2018) író, dalszövegíró.

¹⁹ Siculus, a hetvenes évek első felében Székelyudvarhelyen rendezett könnyűzeneifestivál-sorozat.

²⁰ Gerillaegyüttes, a hatvanas évek budapesti pol-beat zenekara, közéleti témájú dalokat adtak elő.

²¹ Sugár Iván, nagyváradai zenekarvezető volt.

A sepsiszentgyörgyi színház²² érezte meg ennek az üzleti részét, mert a színházaknál a zenés darabok jobban vonzották a közönséget, igaz, sokkal többbe is kerültek.

Kovács László:

Hogy jött a Siculushoz a szentgyörgyi színház?

Virányi Attila:

1971-ben látták a Siculus műsorát, és akkor felkértek bennünket egy közös műsorra a Concorde²³ folkduóval mint előzenekarunkkal. Ez a turné a Székelyföldön zajlott. Akkor a Kárpátokon túli területek még nem voltak érintettek. A program teljes egészében magyar nyelvű volt, saját szerzemények. Ráadásul a mai napig rejtély előttem, hogy miképp engedélyezték a plakátot, ugyanis a koncert címe a plakáton „A Kék Árnyak között” volt. Ehhez tudni kell, hogy a román ávósok jártak kék egyenruhában, kék parolival, és mindenki egymás között csak a kékszeműeknek hívta őket.

A turné a sepsiszentgyörgyi színházban kezdődött, és akkor mentünk tovább, Marosvásárhelyre, Gyergyóba, Csíkszeredába és így tovább. Amikor visszamentünk Nagyváradra, akkor Nagy Béla, aki a *Fáklya* nevű helyi újság lelkes kulturális szerkesztője volt, és aki különben nagyon érdekes könyveket írt a nagyváradi színház történetéről, az EMKE épületében rendezett egy koncertet a Metropol és Concorde együttesekkel. Ebből is nagy cirkusz lett, mert állítólag ablakokat törtek be. Sokkal többen szerettek volna bejutni, mint amennyi hely volt bent, pedig nyugodtan rendezhettek volna egy második előadást is.

Kovács László:

Hogyan léptetek tovább?

Virányi Attila:

Fontos, hogy én abban az időben főiskolán voltam Bukarestben. Ezért elég nehezen tudtunk bizonyos dolgokat időben koordinálni, de ennek ellenére én megpróbáltam minden lehetőt, hogy működjön a zenekar. Olyannyira, hogy 72-ben elmentünk Iasi városába, Moldovába az egyetemi fesztiválra. Ez volt az első olyan akció, amikor nem Erdélyben léptünk fel. Iasi egy nagyon szép város, és érdekes módon a moldovai emberek rendkívüli módon szeretik az erdélyieket, sokkal jobban, mint a regátiak. Magyarul énekeltük a *Három fiú* című dalt, Elekes Csaba kompozíciós díjat nyert, valamint kaptunk egy különdíjat. Itt találkoztunk azokkal a zenekarokkal, akik abban az időben már Románia-szerte ismertek voltak, mint például a Phoenix, a Rosusi Negru,²⁴ az Ethos²⁵ és így tovább. Ezek az együttesek különböző egyetemi városokat képviseltek. Mi a Nagyváradai Pedagógiai Főiskolát képviseltük, de egyikünk sem volt ott hallgató. Én Bukarestben tanultam.

Kovács László:

Mit hallgattál Bukarestben?

Virányi Attila:

---

²²Állami Magyar Színház, Sepsiszentgyörgy, 1948-ban alapított magyar nyelvű színház.

²³ Concorde, Józsa Erika és Horváth Károly erdélyi előadók folkduója a hetvenes évek elején.

²⁴ Rosusi Negru, román softrock-együttes volt a hatvanas, hetvenes években.

²⁵ Ethos, román progresszívrock-együttes volt a hetvenes években.

Bukarestben én tulajdonképpen elektrotechnikán voltam. Akkor már megvoltak a különböző zenei végzettségeim, amiket népművelői főiskolákon szereztem, gitárosi és zenekari működési engedélyt. De ahhoz, hogy hangmérnök legyen valaki Romániában, abban az időben még egy műszaki vizsgát is le kellett tennie. És éppen akkor indult egy ilyen szak, ahol az alkalmazott elektronikát tanultuk.

Kovács László:

A hangmérnökösödés volt a célod?

Virányi Attila:

Igen, ez volt az elejétől fogva. Már a hatvanas évek elején, amikor még gimnazista voltam, volt egy tanárom, Kővári Emil, aki elindított egy nyelvlaborprogramot. Ennek keretében különböző gimnáziumokban, különösen a magyar, német nyelvű gimnáziumokban, azon az elven, hogy románul is jól megtanuljunk, kialakítottak egy-egy multimédiás tantermet. Ott vetíteni lehetett, fülhallgatóban vissza lehetett hallgatni a párbeszédet, és a különböző írásjeleket elektronikusan szintén vissza lehetett nézni. Engem bevett ebbe a csapatba mint iskolást, és én nagyon örültem ennek a lehetőségnek. Egyrészt ilyen kapcsolások megvalósítása, kapcsolási rajzok átalakítása és így tovább. Már Bukarestben tanultam, az építészeti egyetem csarnokában tartottak egy, a pedagógiai eszközök és didaktikai eszközök modernizálását bemutató kiállítást. Ott voltak a csehek, a lengyelek, Magyarország érdekes módon kevésbé képviseltette ott magát. Ott én feleltem azért a kiállításért román részről. Ez nagyon jó volt, mert közben a főiskoláról meg hivatalosan lehetett lógni.

Kovács László:

A főiskola után hol kezdtél dolgozni?

Virányi Attila:

Amikor elkezdtem a főiskolát, 1970-ben, már elkezdtem stúdiózenészként dolgozni. Ez úgy működött, hogy megkaptuk a zenei alapokhoz a kottákat és azokat feljátszottuk: dob, basszusgitár, zongora, szaxofon és így tovább. És aztán valamikor jött egy énekes, aki ráénekel. Ha megtörtént az, hogy ő megbetegedett, indiszponált volt, vagy elutazott, vagy valami, akkor kellett egy másik. Igen ám, de hogyha az egy másik hangnemben tudta csak énekelni, akkor újra fel kellett venni. Ugyanis nem volt olyan lehetőség, mint ma, ahol csak úgy eltekerek egy gombot és egy hanggal lejjebb vagy feljebb viszem a felvételt. Ez egy nagyon jó gyakorlat volt és hát anyagilag is ügyes volt. 1969-ben a Román Televízióban a nemzeti kisebbségek adása. Hetente volt, ha jól emlékszem, kilenc óra magyar adás és öt óra német nyelvű adás. Ehhez kerestek ők olyan hangembert, aki egyrészt az élő felvételeken részt tud venni, másrészt a román mellett tud magyarul meg németül is.

Szinte minden kollégám vagy franciául vagy angolul tudott, és gyakorlatilag én voltam az egyetlen, aki ennek megfelelt. És mondtam, hogy főiskolára járok, tehát nem tudok mindig ott lenni, de bizonyos forgatásokra nagyon szívesen megyek. Az anyagok vágásán részt kellett venni, ott nagyon fontos volt, hogy értsd a szöveget. A cenzorok ugye ott ültek a nyakadon, és a legkülönbözőbb dolgokat utasították, hogy ezt vagy azt tessék kivágni. A dadogást egyszerűbb volt vágni, de a szöveg ide-oda vágását olyannak kellett megcsinálni, aki azért tudja a nyelvet. Elkezdtem dolgozni, mint külső munkatárs.

Mi több, még főiskolás voltam, amikor mint műszaki fordító is elkezdtem dolgozni, a BEAG²⁶ cégnek. Sajnos a régi cég már nem létezik, a Budapesti Elektroakusztikai Gyár, de hál'istennek még megvan pár kolléga, akikkel együtt dolgoztam abban az időben. Tehát ők jöttek a bukaresti nemzetközi kiállításokra, valamint egy szerződés keretében a BEAG szerelte be a Temesvári Rádió, a Marosvásárhelyi Rádió, a Bukaresti Rádió és részben a Kolozsvári Rádió műszaki felszerelését, monitorokat, keverőpultokat. A munkálatok mellett kellett legyen valaki, aki tud magyarul is, románul is, és ismeri a műszaki nyelvezetet. Általában egy szekuritátés²⁷ hölgyet küldtek ki, aki makogott egy kicsit magyarul, de a műszaki nyelvből már egy árva kukkot sem tudott.

Kovács László:

Meddig dolgoztál a bukaresti tévénél?

Virányi Attila:

Gyakorlatilag 1981-ig, ameddig ki nem raktak az országból. 1973-ban kezdtem hivatalosan, előtte külső munkatárs voltam, és utána 1977-től is, amikor már nem volt összeegyeztethető a tévés pozícióm a zenekarral, mert elindultak a hosszú nagy turnék. Valamint lemezeink is készültek már, 1974-ben jelent meg a kislemezünk,²⁸ 1978-ban jelent meg az első nagylemezünk,²⁹ utána 1979-ben a második nagylemez,³⁰ majd 1980-ban a harmadik nagylemez.³¹ Tehát 1977-től 1981-ig, mint külső munkatárs dolgoztam tovább.

Kovács László:

Térjünk vissza a Metropolra. Mik voltak a nagy mérföldkövek? Én a színházi szereplést, a Delfin Show-t meg a nagylemezt tudom a hetvenes évekből.

Virányi Attila:

1973-ban volt egy olyan ajánlatunk, amit anyagilag nem nagyon lehetett visszautasítani. Ez egy nemzetközi delfinshow volt, amihez kellett egy zenekar, amelyik nyugatiasan néz ki, nyugatias a neve és Romániában tud turnézni. A show egy holland-belga-francia cégnek volt a tulajdona. Bukarestben felépítettek egy sátrat, abban egy óriási medencét, tele tengervízzel, és hoztak bele egy delfint is. A delfin kijön, bejön, táncol, utána egy tánckar revütáncot mutat be, valamint a Metropol előadja a különböző nótáit. Először és utoljára volt lehetőségünk angolul énekelni. Ez a produkció nagyon jól fizetett az akkori körülmények között. Bukarest után Temesváron folytatódott egy hónapig, naponta kétszer telt házzal. Ezután eldöntötték, hogy lemegyünk a Fekete-tengerre, a Paradise bárba, amely a mai napig létezik. A program egy részét valutáért árulták, tehát a Tui meg a Neckermann irodák turistáinak volt ez a privilégiuma.

Délelőttönként matinéműsorokat adtunk gyerekeknek vagy fiataloknak. Ez nagyszerűen hangzik, csak az volt a szörnyű, hogy naponta öt előadás volt. Amikor az utolsó után már megnéztük a nap feljövételét a Fekete-tengeren, akkor már nem nagyon akartunk lefeküdni. Egy kávéval majd kihúzzuk, gondoltuk, igen ám, de fél tizenegyre már újra ott kellett lenni a show-ban. Lement a matiné műsora, ez csak egy órácska volt, utána ebédszünet jött. Igen ám,

---

²⁶ BEAG, Budapesti Elektroakusztikai Gyár, stúdióberendezéseket és stúdiókellékeket gyártott, 1948-ban alapították, jogutódja ma is működik.

²⁷ Securitate, a szocialista román állam belső biztonsági elnyomó szervezete volt.

²⁸ Metropol Group, Electrecord, STM-EDC 10.393, 1974.

²⁹ Égig érhetne az ének, Electrecord, STM-EDE 01401, 1978.

³⁰ Voua, Electrecord, STM-EDE 01586, 1979.

³¹ 3, Electrecord, STM-EDE 01839, 1980.

de három órakor jött egy következő, délutáni matiné előadás, és ez így ment estig. Éjjel volt egy nagy műsor, ami aztán valóban csak a turistáknak szólt. Ősz elején a produkció elköltözött Nagyváradra. Van egy szálloda, medencével, ott kicserélték a vizet, tengervizet raktak bele. Folyamatosan ment a só utántöltése, erre volt egy speciális gépük. Ott ment a műsor addig, ameddig egy szép nap szegény Mopszi, a delfin meghalt.

Kovács László:

Ezek szerint addig tartott a show.

Virányi Attila:

Valószínű, hogy egyrésről a rettenetes hajsza, a napi öt előadás, valamint a hosszú út a Fekete-tengerről Nagyváradig megviselték az állatot. Egy hordágyon szállították, locsolták meg keneggették. Szegény Mopszi a mai napig ki van tömve a Körösmenti Múzeumban³² és ott van.

Mi pedig ott álltunk munka nélkül, pontosabban szeptemberben el kellett menjünk az 1973-as Siculus-fesztiválra, amely az utolsó fesztivál volt. Pártutasításra be lett tiltva a folytatás. Megkaptuk ott a Beat Nagydíjat. Valamint közönségdíjat is alapítottak, a szavazás úgy történt, hogy mindenki urnákba rakta be a jegyét. Minden zenekarnak volt egy kis urnája, amelyikben több jegy volt, az kapta a közönségdíjat. Ha valamire büszkék voltunk, akkor erre a díjunkra voltunk büszkék.

Visszaértünk Nagyváradra és tanakodtunk, hogy most mi legyen? Én éppen befejeztem a főiskolát, meg kellett kezdenem a televíziónál a munkát, mert oda kaptam a kinevezésemet. Ekkor keresett meg bennünket Szabó József,³³ a Nagyvárad Színház főrendezője. Talált egy színdarabot, amiben Ulrich Plenzdorf,³⁴ a szerző azt írta elő, hogy egy helyi beatzenekar játsszon benne saját nótát. Szabó hallott a Siculusról, meg ismerte a zenekart is, így ránk gondolt. Felhívott magához a lakására, mi Bélucival és Bigussal³⁵ felmentünk egy akusztikus gitárral, és ott elolvastuk együtt a librettót. Zene nem volt a darabhoz írva, ez tulajdonképpen egy filmforgatókönyv volt eredetileg. Ulrich Plenzdorf az NDK-beli DEFA filmcégnek volt az embere. Magyarországon Aczél elvtárs ezt a színdarabot betiltotta.³⁶ Romániában is betiltották a román változatot, pedig a Bulandra Színház³⁷ adta volna elő. Ez Bukarestben a leghíresebb színház, de nemcsak Románia-szerte, hanem világszinten is ismert. Kelemen István dramaturg Nagyváradon azzal a frappáns ötlettel állt elő, hogy mi lenne, ha Romániában a magyar verziót adnák elő. Így került a darab Szabó József kezébe. Amikor olvastuk a librettót, láttuk, hogy több dal is belepasszol a darabba, és azt mondtuk Ódzsának, hogy még írunk egy pár nótát, és egyébként tőlünk akár két nap múlva lehetne kezdeni a próbákat meg a beénekléseket. Beindult a folyamat, és gyakorlatilag akkor még senki nem gondolta, hogy ez lesz Erdély legtöbbet játszott zenés darabja. Ez volt az első rockmusical.

Kovács László:

Mennyi előadásotok volt nagyjából?

---

³² Körösvidéki Múzeum, Nagyvárad első múzeuma, 1896-ban alapították.

³³ Szabó József „Ódzsa” (1928–2019) erdélyi színházi rendező, dramaturg.

³⁴ Ulrich Plenzdorf (1934–2007), német író, drámaíró, darabjának címe: „Az ifjú W. új szenvedései”, általában (pontatlanul) Wertherként emlegették a darabot.

³⁵ Nagy Gábor, Bigus (1951) basszusgitáros, énekes, a Metropol Group, majd a Metrock tagja volt.

³⁶ Végül Budapesten a Vígszínház bemutatta 1975 novemberében.

³⁷ Bulandra Színház, a legnevesebb román művészsínház.

Virányi Attila:

Nem tudom pontosan, hogy hány előadás volt, ugyanis a nagyváradai színház irattára leégett, és nagyon sok irat megsemmisült. 1973-tól 1978-ig öt éven keresztül ment ez a darab, úgy, hogy minden évben megmentette a költségvetést, ugyanis ez volt az egyetlen darab, amelyikre „tutira” lehetett menni. Minden erdélyi színpadon először mint bérletes műsort adták elő, tehát odaköltöztünk Marosvásárhelyre, és másfél vagy két hónapig ott voltunk, ott játszottuk mint bérletes előadást. Utána elmentünk Szatmárnémetibe, majd Temesváron, Sepsiszentgyörgyön, Kolozsváron is jártunk, tehát gyakorlatilag az erdélyi színpadokat végigjátszottuk. Nagy volt az igény, így a bérlet utáni előadásokat is teltházzal játszottuk.

Kovács László:

Mindvégig élőben kísértétek a darabot?

Virányi Attila:

Igen, ez nem playback volt, hanem élő koncert, mi a színpadkép része voltunk, mindvégig.

Kovács László:

Egészen az első nagylemez elkészültéig foglalkoztattak a színházi munkával?

Virányi Attila:

1978-ban kezdett ez lecsengeni, mert már annyi koncertkérés volt a „Werther” mellett, hogy már nem lehetett azzal dekázni, hogy most ma a darabban zenélünk, másnap meg koncertezünk. Mert ahhoz, hogy a Metropol fellépjen, a roadok³⁸ a helyszínre kellett hogy szállítsák a felszerelést, jóval többet, mint a színházi előadásnál, valamint Romániában a távolságok miatt nem lehetett úgy megoldani, mint Magyarországon, csillagtúraszerűen.

Kovács László:

Az országos turnék idején nagyjából évi hány koncertet játszottatok?

Virányi Attila:

1979-ben készült egy felvétel az egyik koncertünkről Sepsiszentgyörgyben. A szünetben Boros Zoltán³⁹ zenei szerkesztő, egyébként jó barátunk, készített egy interjút, ott említtem, hogy a koncertek száma körülbelül 200 volt egy évben. Ebben természetesen benne volt az is, hogy voltak olyan helyek, ahol naponta két koncertet kellett rendezni.

Kovács László:

Miben látod a zenekar átütő sikerének az okát?

Virányi Attila:

Rendkívül nyugatiasnak tűnt az együttesünk.

---

³⁸ road itt: rockzenekar technikai személyzetének tagja.

³⁹ Boros Zoltán (1939) filmrendező, zeneszerző, zenei szerkesztő, a Román Televízió magyar adásának zenei vezetője volt.

Kovács László:

Milyen módon?

Virányi Attila:

Mi Nagyváradon voltunk. Például a Magyar Televízióban pont az egyik színházi előadás után láttunk egy közvetítést, ahol a nagy kedvencünk, a ZZ Top játszott egy német koncerten. Ezt este 11 után közvetítették, tehát a színházi előadás után láttuk. Ezek nagyon nagy hatással voltak ránk zeneileg is, színpadi megjelenésben is. Sokak szerint továbbá különleges hangja volt az együttesnek. Ebben valószínűleg nagy szerepet játszott Ráduly Béla énekhangja, ami nagyon egyedi volt, de a keveréstechnikánk is, én építettem egy saját keverőpultot. 1973-ban a legnagyobb pult volt Romániában, amely a mai napig létezik és működik. Bukarestben van elhelyezve egy próbateremben.

Nagyváradon a szakszervezeti házban próbáltunk, ahol különben öt vagy hat évig lehallgattak bennünket. Éjjel, mikor már bezárt a művelődési ház, akkor a roadjaink felszerelték a teljes hangosító rendszert, keverőpultostól, hangfalastól, dobpuittal, mikrofonállványokkal Többször lejátszottuk a teljes koncertet hajnalig, míg nem jöttek a takarítók, hogy kitakarítsák a házat. Ez óriási előnyt jelentett, és biztosan hozzájárult az egyedi hangzáshoz, amire a közönség ráharapott.

Kovács László:

Ezekben az években mennyire voltatok a román rock élvonalában?

Virányi Attila:

1978-ig magyarul énekeltünk. Az első nagylemez, az *Égig érhetne az ének* akkor egy nap alatt, reggel tíz órától este tízig készült el. Az Electrecord eladott huszonötezer példányt, ami abban az időben Romániában már aranylemezt jelentett. Kicsit később az engedélyünk nélkül kiadtak még egy kontingenst, hogy pontosan hány példányban, azt már nem tudjuk. Csak véletlenül tudtuk meg ezt. Rá egy fél évre felhívott az igazgató, hogy jó lenne, ha csinálnánk egy második lemezt, de miért csináljuk mi magyarul a lemezeinket? Mert az a lakosságnak csak tíz százaléka, mennyivel izgalmasabb lenne, ha a lemez az összlakossághoz szólna. Ebből voltak vitáink az együttesben, de végül is beláttam, különösen, amikor már az első magyarországi turnékísérletek dugába dőltek, mert nem kaptuk meg az Úr szavát, hogy ebbe bele kell egyeznünk.

Ráduly Béla tehetségét ez ügyben is hasznosította. Egyrészt nagyon jól át tudta ültetni románra a szöveget, tehát nem egy tükörfordítást hozott létre. Másrészt úgy tudott románul énekelni, mintha angol lenne, tehát nem magyar, hanem angol akcentussal. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy a románok mai napig olyan csodálattal emlékeznek meg a Metropolról.

A második lemezünk már ötvenezer példányban jelent, nagyon nagy sikere volt. Nagyon nagy botrány lett belőle, mert a hátán van egyfajta rendőrségi „wanted” fotó, amit úgy csempészünk be a nyomdába, mert azt tulajdonképpen a cenzorok nem engedélyezték. De kinyomtatták, becsomagolták. Két nap múlva Szatmárnémetiben koncerteztünk, rá négy napra pedig letiltották a borítót, de akkor már annyit eladtak, hogy nem lehetett visszavonni. Egy másik történet: a *Szükségem lenne* című nótánknak volt egy román nyelvű változata. 1978-ban ez a bizonyos román nyelvű változat felkerült a román toplista első helyére, és ott hat hónapig tartotta magát. Egyetlen román együttesnek sem sikerült ez, volt, aki feljutott valamelyik nótával, aztán egy-két hét múlva vissza is esett.

Kovács László:

Hol tették közzé ezt a toplistát?

Virányi Attila:

A *Saptamina* nevű hetilap tipikusan a bukaresti intellektuelek által kiadott és támogatott újság volt, ebben voltak cikkek kiállításokról, zenei életről, színházi előadásokról. Az ő toplistájuk volt a legismertebb. Az újságot Petre Magdin⁴⁰ dzsesszzenész szerkesztette, aki a televízióknak is zenei főszerkesztője volt, akkoriban nagyon híres figura.

Ceaușescu⁴¹ 1976-ban építtette meg a nagy Polivalens-csarnokot. Ez volt a szocialista országokban a legnagyobb rendezvényterem, 15 ezer férőhellyel. Bár a nevében polivalens van, tehát sokrétűen használható, azért ezt ő tulajdonképpen magának építtette, ahol szónoklatokat rendezhetett. A Procol Harum⁴² avatta fel az épületet 1976 szeptemberében, és érdekes módon utána karácsonyra kit nem hívnak meg, mint a Metropolt!

Ebből nagy disputa lett, hogy vajon meg tudjuk-e tölteni a termet. Hála a jó Istennek, megtöltöttük, sőt rá egy évre még egyszer. Tehát két koncertünk is volt a Polivalens-csarnokban teltházzal, amit egyetlen román együttes sem tud magáról elmondani. Tehát ennyit a népszerűségről. Voltak olyan régebben alapított és az elejétől fogva románul éneklő együttesek, mint a Sfinx vagy a Phoenix, akik ismertebbek voltak nálunk. Mi a hard rock irányába hajlottunk el, ők pedig pszichedelikus zenével, meg román és balkáni folkelemekkel próbálkoztak. A Phoenix pályája elégfurcsa, az elején Beatles-es nótáik voltak, aztán kicsit Rolling Stones-osak, majd egy világzenei programjuk volt, ami a mai napig megvan. Nekünk pedig megmaradt a hardrock-vonal, ami ma már kicsit talán öreges, de a román rockszakértők a mai napig úgy tartják, hogy a harmadik lemezünk, a *Metropol 3a* román hardrock-zenének a kezdete.

Kovács László:

Említetted, hogy 1981-ig tartott életednek az a szakasza. Mi történt akkor?

Virányi Attila:

Amikor már egyre jobban ment az együttesnek, akkor felmerült, hogy ki kellene lépni Románia kereteiből és külföldre menni, akár fesztiválokra, akár turnézni. És akkor történt az a csoda, hogy a Fekete-tengeren, egy Costinesti nevű helyen játszottunk, ahol megjelentek NDK-s menedzserek. Nagyon tetszett nekik a program, és kértek tőlünk német nyelvű zenét. Mi Bélucival összeraktuk a fejünket, és a *Hideg hajnal* című nótának csináltunk egy német szöveget, aminek a címe *Oh, Liebe Anne* lett. Ez a felvétel felkerült az NDK-toplistára, és ezek alapján meghívtak bennünket Drezdába, a Nemzetközi Slágerfesztiválra.⁴³ Erre a fesztiválra elmentek a felszereléseink, tudtuk már, hogy melyik szállodába fogunk lakni, láttuk a plakátokat, ki volt nyomtatva a Metropol Group neve is. Csak éppen este, mikor indult volna a vonatunk, azelőtt kellett találkozoznunk a belügyessel, aki hozta volna a szolgálati útleveleket – de nem hozta. Úgyhogy ott maradtunk. Ezt követően történt, hogy Magyarországon több

---

⁴⁰ Petre Magdin (1943) zenész, rendező, producer.

⁴¹ Nicolae Ceaușescu (1918–1989) Románia első embere volt 1965-től pártfőtitkárként, majd államfőként. Diktatórikus módszerei miatt nagyon népszerűtlen volt, halálával végződő véres puccsal buktatták meg 1989 decemberében.

⁴² Procol Harum, angol rockzenekar, 1967-ben alakult, ma is működik.

⁴³ Drezdai Nemzetközi Slágerfesztivál, 1971 és 1988 között rendezett könnyűzenei fesztivál.

ajánlatot kaptunk, többek között a Nyíregyházi Sportcsarnokba, ahol már el is kezdték árulni a jegyeket. Ott is meg volt a plakát, meg volt minden, csak éppen a kiutazási engedélyt nem kaptuk meg. A román ARIA⁴⁴ nevezetű koncertagentúra azt írta az ORI-nak,⁴⁵ hogy annyira el vagyunk foglalva, hogy nem tudunk menni, ami szemenszedett hazugság volt, mert szó sem volt erről. Lett volna olyan alkalom is, hogy mi nyitjuk meg az Agárdi Popstrandot egy Dinamittal és Omegával közös koncerten. Tehát végre valami megmozdult volna. Nem tudom, hogy ezek sikerben mennyit hozott volna vagy nem, mert ma már nehéz ezt megállapítani, de sajnós ezekről mind lemaradtunk.

Egy adott ponton pedig a Szovjetunióba mentünk volna egy 30 napos turnéra, és ezt is megfűrták. Akkor bementem az ARIA igazgatójához, megbeszéltem vele, hogy mi a probléma, mert ha mondjuk egy tag olyan nagyon rossz fiú, akkor megpróbáljuk helyettesíteni, és az együttest ne járattuk le. Ő akkor összevissza handabandázott nekem, és miután felálltam, kijöttem, és a vastagon párnázott ajtót nyitva hagytam. Nem húztam be magam után, és a titkárnővel még beszélgettem egy kicsit. Ott hallottam azt a szöveget: „Ameddig én itt vagyok, ezek a szakállas, hosszú hajú alakok nem mennek sehova, és ezek ráadásul bozgorok is”. A szó hontalant jelentett, ez volt az együtt élő nemzeti kisebbségeknek a román gúnyneve. A fiúk lenn voltak a kávézóban, ekkor mondtam nekik, hogy gyerekek, nincs mit csináljunk. Egy Trifán László,⁴⁶ egy Orbán András, egy Ráduly Béla és egy Virányi Attila innen nem fognak kimenni, tehát más utat kell választanunk.

Ez 1981 januárjában volt, ezt követően először a szekuritátésok elvitték Bélát, beszélgetésre. Nem történt semmi durvulás, de óvatosan azt próbálták szuggerálni, hogy próbálják meg Virányit eltávolítani a bandából, mert akkor talán jobb lenne. Másnap pedig behívtak bennünket Orbán Bandival. Külön szobákban beszélgettek velünk vagy inkább hallgattak ki bennünket. Mindenféle provokatív kísérletezés folyt, hogy a mi nemzeti hovatartozásunkból is lehessen valami megfogható kovácsolni, a mi hosszú hajunkból, szakállunkból és így tovább. A végén pedig a pasas óvatosan megmondta nekem, hogy hát nézze, a helyzet az, hogy mi nem szeretnénk, ha Önt elütné valami. Próbáljon meg, ha máshogy nem, akkor egy névházassággal elmenni és mi még segítjük is. Ezt így megmondta nyíltan. Akkor már leállította a magnót, tehát a saját lehallgató rendszerük már nem működött. Tehát eltanácsoltak az országból, hogy finoman fejezzem ki magam. Erre azt mondtam, hogy ennyi volt, kész... még abban az évben kijöttem Magyarországra, itt azzal fogadtak, hogy hát nem azért jöttünk ide, hogy lébecoljunk, hanem másnaptól tessék dolgozni. Ez egy vasárnap reggel volt. Hétfő reggel kivettem a munkakönyvem, bementem az ORI-ba, és egy hét múlva már indultam is egy Locomotiv GT-koncertre.

Kovács László:

Hány évig voltál az ORI alkalmazottja?

Virányi Attila:

Ott csak az irodások voltak alkalmazottak. Mi, zenészek és technikusok csak alkalmanként dolgoztunk, és külön fizettük be a társadalmi biztosítást a postán. 1983-ig dolgoztam ott. Végül kijutottam a drezdai fesztiválra is, mint a Kati és a Kerek Perc⁴⁷

---

⁴⁴ARIA, Agentia Romana International a Artistica, román könnyűzenei rendezvényszervező monopolszervezet volt

⁴⁵ORI, Országos Rendező Iroda, magyar könnyűzenei rendezvényszervező monopolszervezet volt.

⁴⁶Trifán László (1955–2019) gitáros, a Metropol Group tagja volt

⁴⁷Kati és a Kerek Perc, a hetvenes-nyolcvanas évek diszkózenekara volt

hangmérnöke. Főleg countryegyütteseknek dolgoztam, részt vettem a nemzetközi countryfesztiválon is, amit a Népstadion Szoborparkjában rendeztek. 1983-ban változott a helyzet, miután a feleségem állapotos lett, a lakástulajdonos közölte, hogy márpediglen a lakásból ki kell költözni. Amikor áttelepedtünk, alá kellett írnom egy nyilatkozatot, hogy én semmilyen lakást nem igénylek, pénzem pedig nem volt annyi, hogy vegyek egy lakást magamnak. Úgy döntöttünk, hogy elmegyünk, egyrészt emiatt, másrészt jó, hogy vidám volt a kádári barakk,⁴⁸ de nem annyira. Én szerettem volna angolszász vidékre jutni, de a feleségem osztrák származása miatt a német honosítás egyszerűbben ment. 1983-ban kimentünk, 1984-től pedig elkezdtem dolgozni a freiburgi rádiónál. Egy érdekes, véletlen műszaki probléma miatt kerültem a Zeneakadémiára,⁴⁹ ahol a rádió felkérésére egy operafelvételt készítettem. A főiskolai intendáns megkérdezte, hogy nem lenne-e kedvem ott dolgozni. Annyira volt kedvem, hogy 1984-től 2018-ig dolgoztam ott.

Kovács László:

Miután Freiburgba kerültél, mikor, hogyan vettél a hangszeret a kezedbe?

Virányi Attila:

Ha az ember egy zenei egyetemen dolgozik, akkor óhatatlanul nagyon sok hangszerrel van dolga. Az idők során a profilom erőteljesen változott, az elején, 1989-ig alapvetően komolyzenével foglalkoztunk, míg a dzsessztanszék meg nem alakult. Volt egy pár kompozícióm, amit ismerősöknek írtam, például zongorára. Voltak gitárjaim is, de valahogy én úgy éreztem, hogy Németországban nem fog működni egy másik együttes alapítása. Nem fog működni, mert... nem éreztem volna a magaménak. A Metropolban az elejétől fogva egy véd- és dacszövetség alakult ki. A zenekar teljes nevében a Group a baráti kört jelzi. Maga a Metropol név Vajda Tibor édesanyjának, aki színésznő volt, az ötlete. Én azt mondtam, hogy a Metropol jól szól, de tegyük utána ezt a Groupot. Az elején úgy indult el, hogy nem is nagyon érdekelt bennünket, hogy mennyit keresünk. Voltak olyan alkalmak, hogy a roadok az eladott posztterekből, fotókból, jelvényekből, tehát a merchandise-ből többet kerestek, mint mi, a zenész urak, meg ők hívtak meg bennünket. Érdekes módon két zenésszel is összekerültem, akikkel előtte már volt dolgom Erdélyben, és akik ott laktak Freiburgban, de azt mondtam, hogy nem, zenekart nem csinálunk.

1994-ben volt egy nagy dobásunk. A román televízió magyar adása a 25 éves évfordulóját ünnepelte Bukarestben, és akkor Boros Zoltán felhívott, hogy hát nem tudnám-e összetrombitálni a srácokat. A magyar adás legismertebb együttese voltunk, ezért szeretnék, ha mi megjelenénk Udvarhelyen, egy ünnepi műsorban. Egyet nem mondott csak el, hogy már a plakátra is ráírtak minket. Úgy képzeltek el, hogy ott legalább 5-6 számot elj játszunk majd, ezzel is emelve a műsor színvonalát. Megérkeztünk egy péntek éjszaka, és szombaton volt a műsor, de óriási havazás jött. Novemberről van szó, Székelyföldön olyankor már komoly havak vannak, és nem tudták áthozni a felszerelésünket, mert Csíkszeredából Udvarhelyre a hágón nem tudott átjönni a teherautó. Mai napig őrzi egy videofelvétel azt a momentumot, ahogy Udvarhelyen leültünk az öltözőben. 12 év után leültünk és elkezdtünk próbálni, és végül úgy döntöttünk, hogy unplugged fogjuk játszani a dalokat. Azért 12 év után, mert 1982-ben volt még egy közös koncertünk a nagyváradi sportcsarnokban, ahová az összes régi Metropol-tag meg volt hívva. Ezt nosztalgiaconcertnek neveztük, nem búcsúconcertnek, mert még akkor

---

⁴⁸A „legvidámabb barakk”-ként ismert történelmi-publicistai meghatározás Magyarország szocialista korszakára vonatkozik.

⁴⁹Freiburgi Zeneművészeti Egyetem, vezető német zeneakadémia, 1946-ban alapították.

reménykedtünk, hogy valami folytatás még lesz.⁵⁰ Tehát 82 volt az utolsó, ekkor már Magyarországon éltem, csak ezért utaztam Nagyváradra. És hát Béluci annyira el volt ragadtatva a székelyudvarhelyi sportcsarnoki hangulattól, hogy amikor másnap utaztunk vissza, az úton ezt tárgyaltuk, hogy legyen újra Metropol. 1994. november 28-án volt az unplugged koncert, és december 30-án történt az a szörnyű autóbaleset, ahol Béluci meghalt.

Kovács László:

A Metropolt viszont tovább vittétek.

Virányi Attila:

1995-ben egy stúdiófelszereléssel jöttem Magyarországra. A tinnyi Kossuth-házban rendeztünk be egy stúdiót, és felvettük a Ráduly Béla-émlékmezt, *In Memoriam Ráduly Béla* címmel. Eldöntöttük, hogy a temetése egyéves jubileumára tartunk egy emlékkoncertet Nagyváradon, méghozzá olyan zenészekkel, akikkel együtt játszott valamikor. Béluci több együttese, mint a magyarországi Trans Expressz is meg volt hívva, és ez annyira jól sikerült, hogy két koncertet kellett rendezni. Azóta különböző alkalmakkor megint összeugrunk, megint dolgozunk. Voltak csodás momentumok, mint amikor 2005-ben újra megjelent az *Égig érhetne az ének*⁵¹ című lemezünk, épp akkor, amikor elindul az analóg lemezek őrülete. A mai napig köszönöm, hogy a lemezmarkán mi voltunk az elsők, aki megjelentünk. Ráadásul úgy, hogy azokkal a fotókkal kiegészítve, amiket anno nem tudtunk a borítóra rátenni. Akkor ezt a cenzúra nem engedélyezte, azt mondták azért, mert látszik rajta az Electrecord stúdióinak a belseje, mintha ez egy katonai titok lett volna. Úgyhogy ez számomra mai napig egy nagyon kedves produkció, mert a lemezt már sehol sem lehetett megvásárolni. Ezelőtt három héttel pedig a Magyar Zene Házában avattuk fel egy akusztikus koncerttel a könyvtár termét, ahol addig még nem volt élő koncert.

Kovács László:

Igen, 2022 novemberét írjuk, a Metropol története még zajlik. Még a családdról szólj, kérlek, mit lehet róluk tudni?

Virányi Attila:

Két fiam van. Bár jártak különböző zeneórákra, sőt a freiburgi gyerekkórusnak tagjai voltak, végül egyikük sem lett zenész. A kisebbik fiam, István, 1986-ban született és nagyon kicsi kora óta háromdimenziós grafikákkal foglalkozott, és már gimnáziumi korában egy amerikai céggel, a Rockstarral dolgozott. A mai napig ebben él. Egy időben tanított a berlini egyetemen is. Ő a járvány előtt is, sőt már 20 évvel ezelőtt is online dolgozott, ők Berlinben élnek.

A másik fiam, az 1984-ben született Mátyás is informatikus, aki különböző navigációs programokkal foglalkozik, azoknak a tervezésével, optimalizálásával. Nem gépkocsikkal, hanem nagy szállító cégekkel és rendszereikkel foglalkozik. Feleségem, Elvira pedig divattervező, egymás között „rongyikázónak” hívjuk. Jómagam miután nyugdíjba vonultam, a mai napig nem tudtam ezt a státuszomat megszokni. Ez 2016-ban volt, utána két évig még dolgozhattam a német törvények szerint. 2018-ban úgy döntöttünk, hogy visszaköltözünk Magyarországra, azóta itt élünk.

---

⁵⁰A zenekar 1987-ig működött tovább Erdélyben, Virányi Attila nélkül.

⁵¹*Égig érhetne az ének*, Moiras Records, MOIRAS 001 LP, 2005.